

Felhasznált irodalom:

- Mitsui Sen:
- A japánkert titkai
- terebess.hu
- inout-home.hu
- japankert.bbnet.hu
- Kertbarát magazin
- 2005. 9-10. szám
- newgarden.hu
- helpfulgardener.com
- angol wikipédia
- bonsaimuveszet.hu
- bonsai.tc
- hazlaz.hu

A japánkert

日本庭園, nihon teien

// Sayuu

Amikor az ember a japánkertre gondol, függetlenül attól, hogy járt-e valaha is egyben, illetve hogy ismeri-e a keleti kultúrát, az első két szó, amely befészkel magát a gondolataiba az a harmónia és a nyugalom. De vajon miért van ez?

Talán az ok abban keresendő, hogy a japánkertek kialakulására nagy hatást gyakoroltak a különböző korok vallásai, filozófiái, természetfelfogásai, és szép lassan formálódtak, változtak mire elnyerték a mai „formájukat”.

Történelem és hatások:

A japán kertművészet több, mint ezer éves múltra tekint vissza, ugyanis a természetszemléletük alapjainak tekinthető shinto vallásból - egy ősi természetvallásból - alakult ki. Ennek a művészetnek - hiszen joggal nevezhető művészetnek - a kialakulására nagy hatást gyakorolt a kínai és a koreai kertkultusz, ahogyan a kínai tájfestészet is.

A VI.-VII. század közötti időszakban, a buddhista tanokkal együtt bejutott Japánba azok természetfelfogása, ami nagyon hasonlított az ősi vallások szemléletéhez, így a shinto természetes módon olvadt össze ezekkel a tanokkal.

A következő nagy hatást a Heian-kor (VIII-XII. század) hozta. Ebben az időben a buddhista kínai kultúra volt a művészet alapja és ez által érvényesültek a koreai és a kínai hatások a kertépítészetben. A XI. században jelent meg az első szakkönyv a *sakutei-ki*, melyet Tachibana Toshitsuna állított össze, s amely könyv a kertépítés alapelveinek ma is érvényes összegzését tartalmazza.

A Kamakura-korban (XII-XIV. század) terjedt el a zen buddhizmus, amely szintén befolyással bírt a japán kultúrára, s megteremtette az összhangot az egyén és a külvilág között. A zen szerint az embernek önmagában kell megtalálni a megértést, és ezt elmélkedéssel, meditálással lehet elérni. Mivel az elmélkedés legjobb színhelye a természet maga, ezért rohamos fejlődésnek indult a kertkultúra is.

Muromachi-korszak (XIV-XVI. század). Ezen időszak kezdetén Japánban a feudalizmus volt a jellemző társadalmi forma, aminek következtében a zen templomokra hárult a kultúra megőrzésének feladata. A későbbi időkben alakultak ki a teaszertartások, mely hatására ismét egy új elemmel bővült a kertek funkciója. Ekkorra tehető a *cha-niwa* típusú kertek megjelenése és elterjedése.

Az Azuchi-Momoyama-korszak a késő feudalizmus időszaka volt, melyben a kertművészet már nem korlátozódott a zen templomokra.

Az Edo-korszak idején hozták létre a kiotói palotakerteket és a császárok nyaralóinak kertjeit, melyek hatalmas méretük ellenére is teljes összhangban voltak a környezettel. Majd a városi polgárság megerősödésével a lakóházak körüli kis kertek is megjelentek.

A Meiji-, Taisho-, és a Showa-korszak képviseli a legújabb időket, melyben a korábban elzárkózott Japánba, kapuinak megnyitásával bejutott a nyugati kultúra. A kertek már nem csak elmélkedés, hanem a pihenés és a játék színterévé váltak, de eközben megmaradt eredeti funkciójuk is.

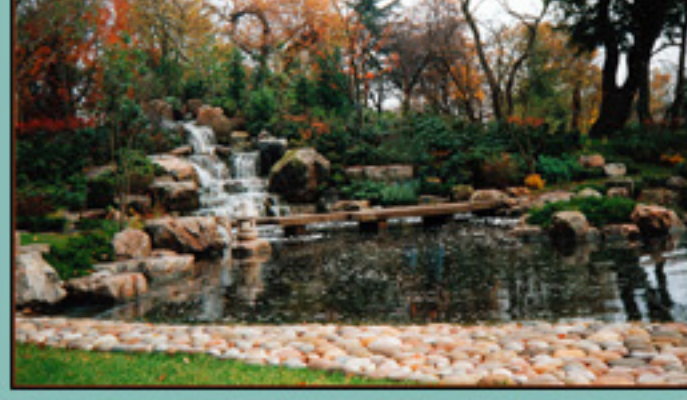
Ha az ember közelebbről kezd ezzel a kertkultúrával és a benne rejlő tartalmakkal foglalkozni, akkor rá kell döbbsennie, hogy a japán keretek világa olyan, akár egy csodás történet, amiben mindennek jelentése, története van.

Filozófia és szimbolika:

A kertek a japánok számára az elmélkedés a kitarulkozás színhelyei, ahol eggyé válhatnak a természettel. Nem jellemző rájuk a túlszűfolttság, hiszen csak akkor lehetünk képesek egy adott dologra figyelni, ha más nem zavar meg benne minket. Éppen ezért, a kertek kialakításakor arra törekednek, hogy visszaadják magát a természetet, és a benne rejlő elemek mind ezt igyekeznek szimbolizálni. Mintha a természetes kicsinyített másai lennének, elválasztva az őket körülvevő világtól.

Ahhoz hogy távol maradjon a külvilág zajától, hogy beléphessünk az elmélkedés helyére, elengedhetetlen egy kapu jelenléte, ami az elhatárolódást még valóságosabbá teszi. Ilyen lehet például a Torii, a pirosra festett oszlopokon álló keresztgerendás építmény, a shinto kertek és más szentélyek bejáratai, ami az istenek világába vezető átjáró legkézzelfoghatóbb megjelenési formája. A japán kerek másik hasonló építménye a Nantei, amely a valós és a képzeletbeli világ határa. Ez a képzeletbeli vonal, amely elválasztja egymástól a kert bejárható részeit azon helyektől, amelyet csak a tekintet érinthet.

Folytatás a következő oldalon!

A víz/Misu:

A víz nem más, mint az életerő szimbóluma, az élet születését, körforgását és elmúlását egyszerre jelentő elem. A japánkertek legfontosabb eleme. Éppen ezért, ha lehetőség van rá, akkor valódi formájában jelenik meg a kertekben, nem pedig mesterséges formában, így például szökőkút nem is található bennük. Néhány megjelenési formája:

Vízesés:

A víz eredetének legmarkánsabb előfordulása. Nem csak a látvány, de a hangzás is nagyon fontos részét képezi a nyugalom megteremtésének.

Folyók, patakok:

Természetesen és kanyargósan jelenik meg a kertekben, nyugalmat árasztva, akárcsak az igazi. Sok esetben helyeznek mellé lámpásokat, hogy együtt jelképezzék a jint és a jangot.

Tó:

A VII-VIII. században, gyakran műhegyeket, szigetet emeltek bele, mivel ez idő tájt magát a kertet is egyfajta szigetnek tekintették. A vízből kiálló kövek „egyéni sorsok hajóit” jelentik.

Ugyanakkor sokszor előfordul, hogy a valódi víz használata akadályokba ütközik, ezért más szimbólumokkal helyettesítik. Leggyakrabban kavicsokkal, vagy homokterítéssel, amelybe vonalakat húznak, és ezzel helyettesítik a hullámozást.

A kő/Ishi:

A sziklahegyeket vagy az isteneket szimbolizálja. Az örökkévalóságot jelképezik. A japán hit szerint lélekkel rendelkeznek, ezért tisztelettel bánnak velük. A hegyeket szimbolizáló sziklák védelmet nyújtanak a gonosz szellemek elől, a magas kövek elfogják, a laposak földre kényszerítik őket. Más kövek a jó szellemek otthonául szolgálhatnak.

A híd/Hashi:

A híd jelenti az ember utazását a létező síkok között. A hídon való átkelés, átlépés az emberénél szélesebb, minden létezőt magába foglaló világba. Vannak magas, majdnem félkör alakú hidak is, melyeken az ember nem tud átkelni, ezek a szellemek útját biztosítják.

Növények/Shokhobutsu:

A növények a változatosságot, az évszakok múlását, az életet szimbolizálják.

A kertek növényvilágának nagy részét az örökzöldek teszik ki, ilyen például a fenyő, a szép kilátás és a hegyek fája. De más növények is megjelennek:

A juhar:

A természet változását, körforgását jeleníti meg az évszakokkal változó színeivel.

A cseresznyefa:

Elsősorban a parkok fája, de előfordulhat a kertekben is. Japánban nemzeti jelképnek számít, minden év márciusában hatalmas tömegeket vonz a cseresznyevirágzás, amely köré fesztiválokat is rendeznek. A cseresznyevirágzásához tartozik egy kisebb legenda is, mely Konoha Sakuya-himehez, a virágok hercegnőjéhez fűződik. A hercegnő tavasszal életre kelti a virágokat, és velük borítja be a hegyet, amely a tavasz eljövételének jele. A babona szerint, akire ráhullik a cseresznyefa virága, az boldog és szerencsés lesz.

Folytatás a következő oldalon!

■ Ázsia titkai

Néhány kerttípus

Rinsen:

A szó jelentése: rin(növény) sen(forrás), azaz olyan tájkert, amely víz motívumokat tartalmaz. Belőle alakult ki a shinden-zukuri, amely teljes összhangot alkotó shinden típusú palota és kert együttese. A főépület a shinden, a déli oldalon található a kert nagy tóval, szigetekkel. A keleti oldalon pedig a melléképület foglal helyet.

Cha-niwa:

A teaszertartások helye, a váróhelyiség, a teaház és a kert együttese. A zen kertek egyik típusa. Kialakításával a természetességre és egyszerűsége törekedtek. A kert az önzetlenséget, a kunyhó a múlandóságot, annak belső tere pedig a Nirvánát jelképezi.

Hira-sansui:

Nem sétára, kikapcsolódásra, hanem elmélyülésre szolgáló kertek. A kertek fodros elgereblyezett fehér kavicsból és néhány ódon sziklából állnak.

Tsukiyama:

Hegyvidéki típusú kert, melynek a vízesés és a tó a fő motívuma. A cserjék által eltakart épületek és a kert felépítése igyekeznek a szemlélő figyelmét a távoli hegyek felé irányítani.

Karesansui:

„Száras tájkertek.” Főképp a zen buddhizmus hatott rá, ezért általában található egy meditációra alkalmas zen templom a kertben. Más kertekkel ellentétben itt nem jelenik meg a víz természetes formájában, hanem gereblyezett kavicsokkal és homokkal érzékeltetik a jelenlétét.

Moha-templomok:

A Muromachi-korszakban kialakult kertek, az időtlenség szimbólumai. Feltehetőleg kezdetben nem volt része a kerteknek, de a természet utat talált magának és a részévé tette.

Néhány érdekesség:

A bonsai:

A bonsai Kínából származik, a VI-X. század környékére teszik a kialakulását. Kezdetben Kína északi részén pensai, délin punsai néven emlegették, ami 'táj nélküli fát' jelent. Később penjing néven jelent meg, majd a X. század környékén kapta meg mai nevét a bon(lapos edény) sai (növény) írásjegyek egyesítésével.

A legenda szerint a III. század környékén élt kínai Csiang Feng varázsló a kertekben kialakított tájak mágikus erejét azzal gazdagította, hogy a hegyekkel, fákkal, folyókkal, házakkal, emberekkel és állatokkal együtt olyan kicsivé varázsolta őket, hogy egy tálban is elfértek.

A bonsai-ok az ember és a természet harmóniájának jelképei. A növény emberi kéz által alkotott létrehozása egyfajta alkotóművészet. Az ember általa részévé válik a természetnek.

Sisiodosi:

A bambusz szerkezetű kopogtató, melyet a víz működtet. Régen a vadak elijesztésére használták, innen ered a neve is: „özriasztó”. Ma már szerves része a japánkerteknek, valahogy misztikusabbá varázsolja a kert hangulatát.

Kerti lámpa:

A toro fémből, fából, kőből egyaránt készülhet, eredetileg a láng védelmét szolgálta, de mára a kert fontos díszítő elemévé vált.

Önmagában is több szimbólumszintet jelenít meg. Öt részre osztható, két felső ötöde az eget, a két alsó a földet, középső ötöde pedig összekötő kapocsként magát az embert jelképezi.

Chozu:

A teaházakba és a pavilonokba csak az előttük elhelyezett kőmedencékben a kéz és az arc megmosása után lehet belépni. Ez egyfajta szellemi megtisztulást jelent.

A japánkertek, nem csak egyszerű kertek, sokkal többek annál. Minden részletük, minden bennük lévő tárgy jelentéssel bír, és együtt alkotnak egy olyan nagyszerű egészet, amely méltán alkalmas arra, hogy az oda tévedő ember képes legyen részévé válni a természetnek, megérteni és tisztelni annak csodáját.

Kedves Olvasók!

// AniMagazin

Reméljük, hogy élvezitek a magazint és találtok benne sok olyan cikket, információt, amit érdekes és élvezetes olvasni. Sok időt töltünk azzal, hogy milyen témájú cikkek, milyen összeállításban és milyen megjelenésben kerüljenek az aktuális számba.

Az AniMagazin elsődleges forrása Ti vagytok, mivel egyrészt olvastok minket, másrészt írtok a cikkeket. Azonban szeretnénk még jobban rátok hangolódni, ezért megkérünk benneteket, hogy írtok meg nekünk, milyen témáról szeretnétek olvasni a magazinban. Várunk tehát bármilyen Japánnal vagy Ázsiával kapcsolatos témákat, ötleteket. Akinek van ötlete és írma is szívesen, vagy nincs ötlete, de írma, és nem tudja, hogy kezdjen hozzá, az is bátran keressen fel minket és örömmel segítünk az indulásban.

Röviden: agyaljatok ezerrel, vagy vetődjete rá a billentyűzetre és írjatok cikket, aztán dobjátok nekünk egy mailt. Ebből következik, hogy továbbra is várunk a magazin profiljába illő cikkeket. Nem biztos, hogy az írásotok rögtön a soron következő számba bekerül, de amelyiket elfogadjuk, az mindenképp meg fog a későbbiekben jelenni.

További felhívásként említeném, hogy ha valaki egyéb írói vagy rajzolói vénával rendelkezik, az írjon nekünk fanfictiont, vagy küldje be régebbi történetét, fanartját és viszontláthatja a magazin oldalain. Ezen kívül még várjuk kedvenc japán vagy ázsiai ételeitek receptjét is, ami szintén bekerül a magazinba.

Elérhetőségünk:

- Ha munkáitokat (cikk, fanart, fanfic) szeretnétek elküldeni, azt a bekuldes@anipalace.hu címre várjuk.
- Ha pedig ötleteket, kérdéseket, véleményeket szeretnétek, azt az állandó e-mail címünkre küldhetitek: info@anipalace.hu vagy keressétek az anipalace.hu oldalon *Catrint* vagy *Hirotakát*.

